

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Stanisław Stankiewicz

SSN Ryszard Witkowski

Protokolant Anna Kowal

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jerzego Engelkinga,

w sprawie **P.W., J.W., J.S., S.S.**

skazanych z art. 258 § 1 i § 3 k.k., art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 20 listopada 2025 r.,

kasacji, wniesionych przez obrońców skazanych oraz prokuratora

od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 31 stycznia 2024 r., sygn. akt II AKa 145/23

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze

z dnia 31 października 2022 r., sygn. akt III K 146/18,

1/ uchyla zaskarżony wyrok w pkt. II w części dotyczącej J.W. co do orzeczenia przepadku równowartości korzyści majątkowej i w tym zakresie postępowanie umarza, a kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.

2/ oddala pozostałe kasacje jako oczywiście bezzasadne;

- 3/ zwalnia skazanych: P.W.; S.S. i J.S. od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, którymi obciąża Skarb Państwa;**
4/ zarządza zwrot J.W. uiszczonej opłaty od kasacji w kwocie 750 (siedemset pięćdziesiąt) złotych.

Stanisław Stankiewicz Igor Zgoliński Ryszard Witkowski

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 31 października 2022 r., sygn. III K 146/18, skazano między innymi P.W. za to, że w okresie od grudnia 2015 r. do dnia 5 listopada 2016 r. w B., woj. [...], wbrew przepisom ustawy, w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, działając w warunkach zorganizowanej grupy przestępczej, uczestniczył w obrocie substancją psychotropową w postaci metamfetaminy w ilości nie mniejszej niż 3.116 gram, stanowiącej znaczną ilość, którą nabywał lub uzyskiwał od innych osób w celu dalszej odsprzedaży w ramach współpracy z S.R., z czego uzyskał kwotę nie mniejszą niż 311.500 zł, a ponadto wprowadzał do obrotu lub uczestniczył w obrocie substancją psychotropową w postaci metamfetaminy w znacznej ilości 5 kg, którą przekazywał za pośrednictwem A. lub osobiście w celu odsprzedaży: J.S., G.P., W.P., A.W., Ł.Ż., P.B. i innym nieustalonym osobom, a także którą nabywał w 2017 r. od V. H. w ilości 3 kilogramów o wartości 420.000 zł, od R.W. w ilości 300 gram o wartości 42.000 zł, od D.D. i G.B. w ilości 1.300 gram o wartości 84.500 zł, czyniąc sobie z popełnienia przestępstwa stałe źródło dochodu, tj. o czyn z art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., zaś J.W. za to, że w okresie od grudnia 2015 r. do lutego 2018 r. w B., woj. [...], wbrew przepisom ustawy, w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, działając w warunkach zorganizowanej grupy przestępczej, uczestniczyła w obrocie substancją psychotropową w postaci metamfetaminy w ilości nie mniejszej niż 3.116 gram, stanowiącej znaczną ilość, którą nabywała lub uzyskiwała od innych osób w celu dalszej odsprzedaży w ramach współpracy z S.R., z czego uzyskała kwotę nie mniejszą niż 311.500 zł, a ponadto uczestniczyła w obrocie substancją

psychotropową w postaci metamfetaminy w znacznej ilości 5 kg, którą przekazywała za pośrednictwem A.K. lub osobiście w celu dalszej odsprzedaży: J.S., G.P., W.P., A.W., Ł.Ż., S.S., R.O., K.R., P. B., W.P. i innym nieustalonym osobom, a także którą nabywała w 2017 r. od V.H. w ilości 3 kilogramów o wartości 420.000 zł oraz od D.D. i G.B. w ilości 1.300 gram o wartości 84.500 zł, czyniąc sobie z popełnienia przestępstwa stałe źródło dochodu, tj. o czyn z art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.,

Wyrok w powyższej w części, dotyczącej orzeczenia o karze, zaskarżył prokurator, który zarzucił w apelacji (w odniesieniu do oskarżonego P.W.) między innymi niesłuszne zaniechanie orzeczenia za powyższy czyn przepadku równowartości korzyści z przestępstwa w kwocie 800.000 zł, stosownie do art. 45 § 1 k.k., a w odniesieniu do oskarżonej J.W. rażącą niewspółmierność kary wymierzonej za czyn z pkt XXX części wstępnej wyroku, a więc z art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k., poprzez niesłuszne zaniechanie zastosowania środka kompensacyjnego, tj. nałożenia obowiązku naprawienia szkody, stosownie do art. 46 § 1 k.k.

W konsekwencji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku między innymi poprzez zastosowanie przepadku równowartości korzyści z przestępstwa z pkt II (art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomani) w kwocie 800.000 zł; zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie oskarżonej J.W. kary za czyn z pkt XXX części wstępnej wyroku z uwzględnieniem nałożenia na podstawie art. 46 § 1 k.k. obowiązku naprawienia szkody w kwocie 28.000 zł.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyrokiem z 31 stycznia 2024 r., sygn. II Aka 145/23, zmienił w pkt II zaskarżony wyrok w tej części, orzekając na podstawie art. 45 § 1 k.k., wobec oskarżonych P.W. i J.W. w związku z przypisaniem im czynu z pkt II (art. 56 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii) przepadek w częściach równych 800.000 zł jako równowartości korzyści majątkowej uzyskanej w związku z popełnieniem przypisanych im czynów.

W pisemnych motywach tego wyroku Sąd Apelacyjny we Wrocławiu dostrzegł popełniony błąd w wyrokowaniu. Wskazał, że „bezrefleksyjnie” założył, iż skoro oboje oskarżeni popełnili wspólnie niemalże identyczne przestępstwo (różni się jedynie czasem popełnienia), to oboje winni zostać obciążeni środkiem karnym w postaci

przepadku równowartości uzyskanej korzyści majątkowej. Ma to miejsce zgodnie z zasadą, że w odniesieniu do współsprawców z racji ich udziału we wspólnym czynie należy orzekać przepadek w częściach odpowiadającym ich udziałowi, a gdyby ustalenie tego było utrudnione lub niemożliwe, zasadne staje się orzekanie przepadku korzyści lub jej równowartości w częściach równych. Tymczasem oskarżyciel, mimo zaskarżenia wyroku na niekorzyść oskarżonej J.W. oraz określenia zakresu jego skargi na część orzeczenia o karze, nie sformułował zarzutu naruszenia normy art. 45 § 1 k.k. wobec oskarżonej. Tym samym Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, orzekając przedmiotowy środek karny wobec J.W., wyszedł poza granice zaskarżenia.

Kwestia opisana wyżej stała się przedmiotem kasacji wniesionych przez prokuratora oraz obrońcę skazanej J.W. od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu.

Prokurator zarzucił rażące naruszenie prawa (art. 433 § 1, 434 § 1 pkt 2, 439 § 1 pkt 8 k.p.k.) poprzez orzeczenie na niekorzyść oskarżonej J.W. przepadku w częściach równych z P.W. kwoty 800.000 złotych, jako równowartości korzyści majątkowej w sytuacji, gdy nie sformułowano w tym zakresie zarzutu apelacji w stosunku do J. ., a tym samym okoliczność ta była już rozstrzygnięta wyrokiem Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze w sprawie III K 146/18. W konsekwencji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku we wskazanej części i umorzenie postępowania w tym zakresie.

Obrońca skazanej zarzucił z kolei w kasacji rażące naruszenie prawa, tj. bezwzględną przyczynę odwoławczą, wskazaną w treści art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., a także naruszenie art. 434 § 1 pkt 1, 2 i 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 k.p.k. Polegało ono na orzeczeniu na niekorzyść oskarżonej J.W. przepadku w częściach równych z P.W. kwoty w wysokości 800.000 zł jako równowartości korzyści majątkowej w sytuacji, gdy oskarżyciel publiczny w apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze nie sformułował zarzutu apelacyjnego w tymże przedmiocie na niekorzyść oskarżonej J.W. Tym samym wyrok Sądu Okręgowego w tym zakresie był już prawomocny, zaś Sąd Apelacyjny przy braku skargi oskarżyciela publicznego sformułowanej na niekorzyść oskarżonej, wydał wyrok na jej niekorzyść - wbrew zakazowi reformationis in peius. Obrońca wniósł o

uchylenie zaskarżonego wyroku we wskazanej części i umorzenie postępowania w tymże zakresie.

Prokurator w pisemnej odpowiedzi na kasację obrońcy podzielił zasadność tego stanowiska.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesione kasacje były zasadne. Niewątpliwie w zakresie części rozstrzygnięcia zawartego w pkt II zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu doszło do rażącej obrazu art. 433 § 1 k.p.k. Z przepisu tego wynika, że w wypadku zaskarżenia wyroku przez oskarżyciela publicznego granice kontroli instancyjnej są wyznaczone przez zarzuty odwoławcze, gdyż na tym podmiocie spoczywa ustawowy obowiązek ich wskazania. Zatem sąd ad quem orzekając na niekorzyść skazanej był związany owymi zarzutami. Skoro zaś prokurator nie zaskarżył orzeczenia o karze za czyn z pkt V części wstępnej wyroku w zakresie braku orzeczenia wobec skazanej przepadku równowartości korzyści pochodzącej z przestępstwa zakwalifikowanego z art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, sąd odwoławczy nie mógł dokonać w tym zakresie korekty na niekorzyść. Nie wyłącza tego zakazu uwaga, że skazani J.W. i P.W. popełnili wspólnie niemalże identyczne przestępstwo i winna zostać przy orzekaniu przedmiotowego środka karnego zastosowana zasada zdefiniowana w uchwale Sądu Najwyższego I KZP 16/11, ani też to, że wobec skazanego środek ten orzeczono adekwatnie do podniesionego w apelacji zarzutu. Skoro zagadnienie to nie stanowiło przedmiotu zarzutu w środku odwoławczym dotyczącym skazanej, co znajdowało – jak wynika z kasacji oskarżyciela swoje uzasadnienie - sąd był obowiązany orzekać jedynie w określonych apelacyjnie granicach. W konsekwencji niezachowania tych ograniczeń przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w postępowaniu odwoławczym doszło do naruszenia zakazu reformationis in peius, co z kolei implikowało wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej (art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.). Do orzeczenia wobec skazanej J.W. przepadku równowartości korzyści majątkowej uzyskanej w związku z popełnieniem czynu z pkt V części wstępnej wyroku doszło

bowiem w sytuacji, w której ten fragment rozstrzygnięcia - wobec braku jego zaskarżenia – posiadał już przymiot prawomocności.

Z tego powodu konieczne stało się uchylene zaskarżonego rozstrzygnięcia w części dotyczącej J.W. i umorzenie postępowania w tym zakresie. W konsekwencji kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążony został Skarb Państwa i jednocześnie zarządzono zwrot J.W. uiszczonej opłaty od kasacji.

Stanisław Stankiewicz Igor Zgoliński Ryszard Witkowski

[WB]

[r.g.]